

Sygn. akt: WA 17/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 stycznia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Tomczyk (przewodniczący)
SSN Jan Bogdan Rychlicki (sprawozdawca)
SSN Jerzy Steckiewicz

Protokolant Marcin Szlaga

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej ppłk. Macieja Nowaka w sprawie płk. rez. I. O., cyw. P. S., cyw. K. K. S. oskarżonych z art. 228 § 1 k.k. i innych, po rozpoznaniu w Izbie Wojskowej na rozprawie w dniu 17 stycznia 2017 r. apelacji wniesionej przez prokuratora na ich niekorzyść od wyroku Wojskowego Sądu Okręgowego w W. z dnia 20 czerwca 2016 r., sygn. akt: So. (...)

1. uchyla zaskarżony wyrok wobec cyw. K. K. S. (pkt. 5) i na podstawie art. 17 § 1 pkt. 3 k.p.k., umarza postępowanie o czyn określony w art. 270 § 1 k.k. polegający na tym, że w dniu 23 maja 2011 r., w celu użycia za autentyczny, podrobiła podpis płk. rez. I. O. jako "Zgłaszającego" na umowie o świadczenie usług turystycznych zawartej z T. Sp. z o.o. za pośrednictwem jego agenta p.n. "K." w jego siedzibie w O. ul. G. (nr rezerwacji (...)) poprzez odręczne naniesienie w przedmiotowej umowie w miejscu oznaczonym jako "Data" podpis "Zgłaszającego" treści "23.05.2011 r. J. O."- z powodu znikomego stopnia społecznej szkodliwości,

2. w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy,

3. koszty procesu ponosi Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Płk. rez. I. O. został oskarżony o to, że:

„w okresie od 21 maja do 27 maja 2011 r. w O. jako funkcjonariusz publiczny, w związku z pełnieniem funkcji publicznej Szefa Oddziału Łączności i Informatyki Dowództwa Operacyjnego Sił Zbrojnych, przyjął od P. S. prezesa M. korzyść majątkową w postaci wycieczki zagranicznej do Grecji dla siebie, żony B. O. oraz córki W. O. zorganizowanej w okresie od 26 czerwca 2011 r. do 3 lipca 2011 r. przez T., za pośrednictwem biura „K.” w O., o łącznej wartości 9.139 zł, w zamian za pomoc w zakupie M. dla Sił Zbrojnych RP cyfrowego mobilnego systemu trunkingowego „T.”, tj. o popełnienie przestępstwa określonego w art. 228 § 1 k.k.”

Cyw. P. S. został m.in. oskarżony o to, że:

„w okresie od 21 maja 2011 r. do 27 maja 2011 r. w O., jako prezes M., udzielił funkcjonariuszowi publicznemu – żołnierzowi zawodowemu w czynnej służbie wojskowej płk. I. O., w związku z pełnieniem przez niego funkcji publicznej Szefa Oddziału Łączności i Informatyki Dowództwa Operacyjnego Sił Zbrojnych, korzyści majątkowej w postaci wycieczki zagranicznej do Grecji, dla niego, jego żony B. O. oraz córki W. O., zorganizowanej w okresie od 26 czerwca 2011 r. do 3 lipca 2011 r. przez T. za pośrednictwem biura „K.” w O. o łącznej wartości 9139 zł, w zamian za pomoc w zakupie od M. dla Sił Zbrojnych RP cyfrowego mobilnego systemu trunkingowego „T.”, tj. o popełnienie przestępstwa określonego w art. 229 § 1 k.k.”

Cyw. K. K. S. została oskarżona o to, że:

„w okresie od 21 maja 2011 r. do 27 maja 2011 r. w O. poprzez zawarcie w biurze podróży „K.” umowy o świadczenie usług turystycznych organizowanych przez T. w imieniu i na rzecz płk. I. O., jego żony B. O. oraz córki W. O. oraz poprzez podrobienie podpisu płk. I. O., pomogła P. S. Prezesowi M. w udzieleniu korzyści majątkowej funkcjonariuszowi publicznemu – żołnierzowi w czynnej służbie wojskowej płk. I. O., w związku z pełnieniem przez niego funkcji publicznej Szefa Oddziału Łączności i Informatyki Dowództwa Operacyjnego Sił Zbrojnych, w postaci wycieczki zagranicznej do Grecji dla wymienionego oficera, jego żony B. O. oraz córki W. O. zorganizowanej w okresie od 26 czerwca 2011 r. do 3 lipca 2011 r.

przez T. o łącznej wartości 9.139 zł, w zamian za pomoc w zakupie od M. dla Sił Zbrojnych RP cyfrowego mobilnego systemu trankingowego „T.”, tj. o popełnienie przestępstwa określonego w art. 270 § 1 k.k. w zb. z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 229 § 1 k.k.”.

Wojskowy Sąd Okręgowy w W. wyrokiem z dnia 20 czerwca 2016 r., sygn. akt So (...), płk. rez. I. O. i cyw. P. S. uniewinnił od zarzucanych im przestępstw (pkt 1 i 4 wyroku). Natomiast tym samym wyrokiem, na podstawie art. 17 § 1 pkt. 3 k.p.k., wobec cyw. K. K. S. postępowanie umorzył o czyn z art. 270 § 2a k.k. – jako wypadek mniejszej wagi, a polegający na tym, że w dniu 23 maja 2011 r. podrobiła podpis I. O. jako „Zgłaszającego” na umowie o świadczeniu usług turystycznych zawartej z T. Sp. z o.o. za pośrednictwem jego agenta p.n. „K.” w jego siedzibie zlokalizowanej w O. przy ul. G. (nr rezerwacji (...)), poprzez odręczne naniesienie w przedmiotowej umowie w miejscu oznaczonym jako „Data, podpis Zgłaszającego” zapisu o brzmieniu: „23.05.2011 r. J. O.” – z powodu znikomej społecznej szkodliwości (pkt 5).

Apelację od tego wyroku na niekorzyść wszystkich oskarżonych wniósł prokurator Prokuratury Okręgowej w P.. Zaskarżając wyrok w części dotyczącej czynów oskarżonych (pkt 1, 4 i 5) zarzucił:

„1) błąd w ustaleniach przyjętych za podstawę orzeczenia, mający wpływ na jego treść, a polegający na niezasadnym przyjęciu przez Sąd orzekający, iż zarzuty dotyczące kwestii przyjęcia przez oskarżonego płk rez. I. O. w związku z pełnieniem przez niego funkcji publicznej Szefa Oddziału Łączności i Informatyki Dowództwa Operacyjnego Sił Zbrojnych korzyści majątkowej w postaci wycieczki zagranicznej do Grecji dla siebie, żony B. O. oraz córki W. O. w zamian za pomoc w zakupie od M. Sp. z o. o. dla Sił Zbrojnych RP cyfrowego mobilnego systemu trankingowego „T.” oraz udzielenia tejże korzyści majątkowej przez oskarżonego P. S. jako prezesa tegoż M. Sp. z o.o. oraz udzieleniu przez K. K. S. pomocnictwa P. S. w udzieleniu przez niego korzyści majątkowej funkcjonariuszowi publicznemu - żołnierzowi w czynnej służbie wojskowej płk I. O. w postaci przedmiotowej wycieczki zagranicznej do Grecji dla wymienionego oficera, jego żony B. O. oraz córki W. O. nie znajdują dla siebie potwierdzenia w zgromadzonym materiale

dowodowym, podczas gdy z całokształtu tegoż materiału dowodowego jednoznacznie wynika, iż wymienieni są sprawcami tych przestępstw,

2) obrazę przepisów postępowania mogącą mieć wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 366 § 1 k.p.k., a polegającą na bezzasadnym odstępianiu od przeprowadzenia na rozprawie dowodu z historii operacji na rachunku bankowym prowadzonym przez mBank w 2011 r. należącym do P. S.,

3) obrazę przepisów prawa materialnego, tj. art. 270 § 2a k.k. poprzez umorzenie postępowania karnego przeciwko K. K. S. o wymieniony czyn wobec jego znikomej społecznej szkodliwości oraz pominięcie w opisie w/w czynu przypisanego K. K. S. sformułowania „w celu użycia za autentyczny” stanowiącego opis ustawowych znamion czynu zabronionego”.

Skarżący wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania Wojskowemu Sądowi Okręgowemu w W., a „w pozostałym zakresie wniósł o utrzymanie zaskarżonego wyroku w mocy”. obrońcy wszystkich oskarżonych w odpowiedzi na apelację wnosili o utrzymanie w mocy zaskarżonego wyroku.

Podczas rozprawy przed Sądem Najwyższym prokurator Prokuratury Krajowej popierał apelację prokuratora, natomiast obrońcy oskarżonych zgodnie wnosili o nieuwzględnienie apelacji prokuratora i utrzymanie zaskarżonego wyroku w mocy.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Apelacja prokuratora okazała się częściowo zasadna.

I. Co do zarzutu podniesionego w pkt. I.

Na wstępie należało poczynić kilka uwag o charakterze ogólnym odnoszącym się do tak sformułowanego zarzutu błędu (...). Sąd odwoławczy rozpoznając ów zarzut zobligowany jest do oceny prawidłowego logicznego rozumowania przeprowadzonej przez sąd pierwszej instancji oceny zgromadzonego materiału dowodowego, jak również może dokonać też własnej oceny ustalonych okoliczności faktycznych. Z kolei zarzut ten podniesiony przez skarżącego nie może sprowadzać się do samej negacji stanu dowodów istniejących w sprawie, czy też przybierać postać li tylko polemiki z oceną sądu, lecz musi zmierzać do

wykazania jakich uchybień w świetle wymogów art. 7 k.p.k., dopuścił się w tym zakresie sąd orzekający.

Zarzut z pkt. 1 apelacji należało ocenić jako bezzasadny. Jak wynika z ustaleń faktycznych (por. s. 3 - 4 uzasadnienia), z uwagi na dość zażyłe relacje towarzyskie łączące rodziny O. i S., postanowiły one spędzić wspólnie urlop na K.. Stroną organizacyjną związaną z ich wyjazdem zajęła się K. K. S. (żona P. S.). W nieustalonym dniu, ale przed dniem 15 maja 2011 r., płk I. O. na ten cel przekazał P. S. w trakcie spotkania w restauracji „F.” lub „S.” w W. w obecności D. K. kwotę 9137 zł. W dniu 27 maja 2011 r., z rachunku bankowego P. S. prowadzonego przez mBank dokonano przelewu kwoty 20937 zł (11798 zł + 9139 zł) podając jednocześnie jako tytuł operacji „K. (...) K. K. S. (40S) rez. (...); O. I. (30S) rez. (...). Ustalenia te zostały dokonane w oparciu o wyjaśnienia oskarżonych I. O., P. S. i K. K. S. oraz o zeznania świadków: D. K., R. O. i S. K..

Dowody te zostały ocenione jako wiarygodne, a wynikające z nich okoliczności za udowodnione. Dokonana przez sąd pierwszej instancji ocena w pełni czyni zadość wymogom art. 7 k.p.k.

Argumentacja skarżącego odnosząca się do tych kwestii w ocenie Sądu Najwyższego ma charakter stricte polemiczny. Okoliczności przedstawione na s. 1 - 2 uzasadnienia apelacji (spotkania płk. O. z S. o zakupie od M. mobilnego systemu trankingowego „T. ” na potrzeby Sił Zbrojnych RP i przyjęcia w związku z tym korzyści majątkowej przez płk. O. w postaci opłacenia wycieczki na K.) były przedmiotem wnikliwej oceny sądu pierwszej instancji (por. s. 20 uzasadnienia). W tej części rozważań sąd meriti trafnie wskazał na ogólnikowość zarzucanego oskarżonemu przestępstwa poprzez użycie sformułowania „pomocy” (jakiej nie wiadomo – uwaga SN), jak również sąd słusznie zauważył, że płk O. w dacie popełnienia czynu pełniąc funkcję Szefa Oddziału Łączności i Informatyki Dowództwa Operacyjnego Sił Zbrojnych nie posiadał uprawnień do samodzielnego podejmowania działań zmierzających do zakupu wspomnianego systemu. Natomiast takie uprawnienia posiadały inne osoby funkcyjne z Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych RP. Podnoszone również przez skarżącego okoliczności (pomoc, nieformalny lobbying ze strony oskarżonego O. na rzecz oskarżonego S.) w świetle zeznań przesłuchanych świadków: M. T., D. I., J. T., E. K., W. O., P. U., J.

O. w ocenie sądu orzekającego nie znalazły żadnego potwierdzenia. Stanowisko to należało w całości zaaprobować.

Skoro ocena dowodów przedstawiona w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku prowadzi do jednoznacznego wniosku, że płk O. z własnych pieniędzy opłacił wycieczkę dla swojej rodziny na K., a relacje z P. S. i jego małżonką miały charakter stricte towarzyski, to prawidłowa była decyzja procesowa sądu pierwszej instancji uwalniająca płk. O. i P. S. od odpowiedzialności karnej za zarzucane im czyny (pkt 1 i 3 aktu oskarżenia).

II. Co do zarzutu z pkt. 2 apelacji.

Wbrew temu co twierdzi skarżący, odstępianie przez sąd od przeprowadzenia dowodu z historii rachunku bankowego należącego do P. S., nie miało żadnego wpływu na treść wyroku. Wspomniany rachunek jak i okoliczności dotyczące przelewu płatności za pobyt na K. p. O. i S. zostały bezspornie ustalone przez sąd pierwszej instancji (por. s. 3 in fine uzasadnienia wyroku). Z kolei przepis art., 366 § 1 k.k. o charakterze stricte porządkowym w zakresie kierowania rozprawą i czuwaniu przez przewodniczącego nad jej prawidłowym przebiegiem oraz baczeniu, aby zostały wyjaśnione wszystkie okoliczności sprawy, nie może zastępować inicjatywy stron (in concreto prokuratora) w przeprowadzeniu dowodów stosownie do treści art. 167 k.p.k. i art. 169 § 1 i 2 k.p.k. Występujący przed sądem pierwszej instancji prokurator nie złożył w tej mierze żadnego wniosku dowodowego, zaś sąd orzekający z urzędu nie przeprowadził tegoż dowodu, albowiem było to bezprzedmiotowe.

Zatem zarzut ten również należało ocenić jako bezzasadny.

III. Co do zarzutu z pkt. 3.

Apelacja prokuratora w tej części okazała się częściowo trafna. Sąd pierwszej instancji, dokonując zmiany opisu czynu zarzucanego K. K. S., zakwalifikował go jako wypadek mniejszej wagi określony w art. 270 § 2a k.k., a następnie umorzył postępowanie o ten czyn z powodu znikomego stopnia społecznej jego szkodliwości. Decyzja procesowa sądu pierwszej instancji stanowiła rażącą obrazę art. 270 § 2a k.k. W rzeczy samej dwukrotnie dokonano oceny stopnia społecznej szkodliwości czynu przypisanego K. K. S.. Jednoczesne przyjęcie, że przypisany czyn wobec tej samej osoby stanowi wypadek mniejszej wagi i zawiera znikomy

stopień społecznej szkodliwości (art. 1 § 2 k.k.) prowadzi do sprzeczności w tej części orzeczenia. W orzecznictwie przyjmuje się, że wypadek mniejszej wagi jest postacią czynu o znamionach przestępstwa typu podstawowego z przewagą elementów łagodzących o charakterze przedmiotowo - podmiotowym, a czyn o znikomym stopniu jego społecznej szkodliwości nie stanowi przestępstwa (por. wyrok SN z dnia 9 października 1996 r., V KKN 79/96, OSNKW 1997, z. 3-4, poz. 27). Skarżący trafnie też wskazał na uchybienie sądu orzekającego w postaci zdekompletowania znamion przestępstwa przypisanego K. K. S. przez brak w opisie czynu znamienia „w celu użycia za autentyczne”. Z prawidłowych ustaleń wynika, że K. K. S. w dniu 23 maja 2011 r. podrobiła podpis I. O. jako zgłaszającego na umowie oświadczenia usług turystycznych zawartej z T. Sp. z o.o. za pośrednictwem jego agenta p.n. „K.” w O. ul. G., poprzez odręczne naniesienie przedmiotowej w umowy treści „23.05.2011”, „I. O.”. Nie ulega najmniejszej wątpliwości, że uczyniła to w celu użycia tego dokumentu za autentyczny w rozumieniu art. 270 § 1 k.k. (por. wyrok SN z dnia 25 października 1979 r., II KR 10/79, OSNPG 1980, nr 11, poz. 127). Dobrowolnie przyznała się do tego czynu, a jej działanie, które należało ocenić jako „niefrasobliwe” nie spowodowało żadnej szkody w mieniu biura podróży organizującego wspomnianą wycieczkę, jak i osób, które skorzystały z jego oferty (O.).

Jakkolwiek apelacja prokuratora została wniesiona, m.in. na niekorzyść K. K. S., to Sąd Najwyższy mając na uwadze treść art. 434 § 2 k.p.k. w zw. z art. 455 k.p.k., orzekając na jej korzyść uchylił zaskarżony wyrok i na podstawie art. 17 § 1 pkt 3 k.p.k. umorzył postępowanie o czyn z art. 270 § 1 k.k., polegający na tym, że „w dniu 23 maja 2011 r., w celu użycia za autentyczny, podrobiła podpis płk. rez. I. O. jako „Zgłaszającego” na umowie o świadczenie usług turystycznych zawartej z T. Sp. Z o.o. za pośrednictwem jego agenta p.n. „K.” w jego siedzibie w O. ul. G. (nr rezerwacji (...)) poprzez odręczne naniesienie w przedmiotowej umowie w miejscu oznaczonym jako „Data” podpis „Zgłaszającego” treści „23.05.2011r. I. O.” – z powodu znikomego stopnia społecznej szkodliwości.

Zważywszy na zakres zaskarżenia wyroku oraz prawomocność części wyroku (pkt 2 i 3) wniosek skarżącego o utrzymanie w mocy zaskarżonego wyroku w pozostałym zakresie był bezprzedmiotowy.

O kosztach procesu za postępowanie odwoławcze orzeczono na podstawie art. 636 § 1 k.p.k.